



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Ingyen kenyér.*

Forrás: *Világ*

Bp. 1915 III. 14.

(Hely)

(Év)

(Kötet)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

362.54

Hely

Idő

"1915"

Személy

Helyszám

Ingyen-kenyér

Délután három órakor a Podmaniczky-utcában. Csatakos, ködös az idő, korán alkonyodik. A vasuti töltés felől kövéren, sűrűn száll a szénfüst a házak felé. Vonatokat tolatnak, mozdonyok sipolnak, vasuti emberek füttyszó mellett lóbállják a piszkos piros jelzőzászlót. A Máv. birodalmát a forgalmas utcától elválasztó kerítésen innen két különös csoport vonja magára a járókelők figyelmét. Tarkakendős, vásott ruhájú asszonyok állnak katonás rendben, sűrű tömegben két szabályos négy-szöveget alkotva. A csoportosulásban rendszer van: az egyik négyyszög csupa asszony, a másikban minden asszony karján van egy gyermek is. Két rendőr vigyáz, hogy tévedés ne essék, de nincs szükség a hivatalos közegekre, tudja minden asszony, hová kell állnia, nem tolakodik, nem keres jobb helyet, odaáll a többi mellé és néz, várakozó szemmel, csendesesen tekint előre a tulsó oldalon lévő épületre.

Szünkefalu sarokház, az oromzatán fekete kőszfinksz néz titokzatos szemével a messzeségbe. A kapu fölött és a ház sarkán vöröskeresztes fehér zászló csúng a rudon, a szövetjét már fakóvá tette a pesti levegő. Podmaniczky-utca 45. A magyar szabadságharcos háza ez a palota, amelynek terméiben most sebesült és beteg katonákat ápolnak gyengéd, szerető testvéri kezek. A háború megváltoztatta az egész palota képét, az ünnepélyes termekben az asztalok helyén fehér ágyak sorakoznak, fehér lett minden, a falak, a függönyök, az egészség tiszta színe dominál mindenütt.

A kapu mellett az utcáról tágas üzlethelyiség nyílik. Ennek a képét nem változtatta meg a háború. A cégtáblája egyszerű, kopottas, mint a régi, kipróbált nagy üzletekhez illik, amelyeknek nincs szükségük cifra, iveres, aranybetűs cégérre. „In-

gyen-kenyér“ a felirata név helyett, évek hosszú sora óta hirdeti, hogy szegény emberek, aki csak jelenkezik, szerető kezekből nyújtott kenyeret kap itt a napnak bizonyos szakában. Kevés üzlet van a fővárosban, amelynek forgalma akkora volna, mint az „Ingyen-kenyér“ Podmaniczky-utcai helyisége.

Az utca tulsó felén álló asszonyok a kenyérszítés megkezdésére várnak. Jó darab ideig tart még, amíg rájuk kerül a sor. Előbb a gyermekek következnek. Melléjük nem kell rendőrt kirendelni, ugyanis hiábavalló volna. Rendetlenül szállingóznak kisebb-magyobb rajokban, csak a helyiség bejárata előtt fogóznak össze, hogy illedelmes csöndben járuljanak a korlátok mögött álló pult elé, ahol három hölgy adogatja a rohamosan fogyó kenyérkaréjokat a messziről nyújtott kezekbe. Odaát egyre sűrűsödik az asszonyok csoportja, lehetnek már vagy ezren is, itt pedig egyre tart a végtelen sor: a felhangon csiripelő, ványadt testű kis pesti verebek falanxja, szüntelen ostrom alatt tartja a kenyérszítő-asztalt, amelynek lapját újra meg újra rakják tele frissen vágott, egyforma karéjok tornyaival. Senkitől sem kérdezik, ki fia, ki lánya, mi a neve, hol lakik. A kenyérért nyuló kéz beszél itt és a kenyeret adó sziv ad rá feleletet. A pult fölött a falon bádogtábla hirdeti: „Isten nevében“. Ez a fehérre meszelt helyiség minden disze. A gyermekek pedig — öt éves a legkisebb, tizen-négy a legidősebb közöttük — mint valami örökös imádságot suttogják elmemőben: „köszönöm szépen“.

Négy óra tájban elapad a gyermekek sora. Az utcára vezető ajtónál álló fiatalember — a nemesen működő egyesület tisztviselője — jelenti: *nyolcszázhatvanegy gyerek volt ma. Nyolcszázhatvanegy karéj kenyér került kiosztásra alig egy órán belül. Következnek az asszonyok. Előbb az anyák. Nagy kendőbe burkolt apróság sorozat mind-egyik magához. A legtöbbje mindennapos vendég*

lehet: az apróság messziről nyújtja maszatos kis kezét az asztalnál működő első hölgy felé. A járnai nem tudó kisgyerek is kap egy karéj kenyeret, ugyanakkorát, mint előbb a nagvobbak. Az anyja csak az asztal végén kapja meg a porcióját: egy nagy darab kenyérvéget, jófajta „sercli“-t, meg egy karéjt hozzá.

— Hány gyereke van asszonyság? — kérdem az egyik beesett arcú, fiatal menyecskétől.

— Három, kérem. Kettő már itt járt, ez a legkisebb.

— Hát az ura?

— Galiciában van, Katona.

Majd minden másodikkal katona a férje. Akié nem az: iparos, napszámos — jelenleg munka nélkül.

Ráncos képű, hajlott hátú asszony ballag a hosszú sorban. A karján szőkefürtű, kékszemű, sápadt kis gyerek.

— A maga gyereke ez? — kérdem rámutatva.

— Az enyém bizony. Van még odahaza is

— Hát azok mért nem jönnek ide?

— Elkéstek ma, munkában voltak. Máskor eljönnek ők is.

— És a férje?

— Kórházban van, kérem. Ágyugolyó érte a lábát Galiciában.

Fiatalkorú gyerekleány cipel nagy erőlködéssel egy apróságot. Mosolyogva kérdi tőle az egyik hölgy:

— Csak nem a te gyereked, kislány?

— Isten ments. — feleli nevetve, — a kis hugom. Beteg az anyánk, helyette jöttem én.

Megkapja a kijáró adagot.

Hatszáznyolcvanhat asszony és kisgyerek kapott kenyeret és utánuk még ötszázötvennégy asszony, gyerek nélkül, vette át a maga kenyér-adagját. Őszhajú, töpörödött anyóka tipeg. Alázatosan köszönget mindenkinnek, látszik, régi vendég.



Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Székesiővárosi háziyomda 1915.

— Mióta jár ide, asszonyom?
 — Négy éve, könyörgöm.
 — Nem ugy értem. Most, az idén.
 — Augusztus óta, könyörgöm. Minden nap.
 Nagy áldás ez a kenyér.
 — Aztán jó-e?
 — Hogy jó-e? De még mennyire. Csak az a baj, hogy allig látunk hozzá, már a végét járja. Kevés. De hát több, mint a semmi.
 — Hányan vannak hozzá?
 — Hát én, meg a lányom, a fiam, az unokám. Özvegyasszony vagyok.
 — És a veje?
 — A lányom is özvegyasszony. Takarítani jár, nyole forintot kap egy hónapra. A fiam mázolósegéd, de már két hónapja nincs munkája, a kis unokám iparostanonc.
 Majdnem ilyenforma a többi helyzete is. Rationa-asszonyok, özvegyek, sokgyermekes anyák, öregek, fiatalok, szomorúak, a koruknál idősebbnek látszik mindegyik. A város minden részéről jönnek ide nap-nap után. Ki az Angyalföldről, ki a Csikagódból, a hatodik és hetedik kerület mellett utcáiból és a város legszélső periferiáiról.
 Évek hosszú sora óta folyik a kenyérsztás a Podmaniczky-utcában. A nagyszerű, emberbaráti intézmény eszméje is ott született meg, ahonnan annyi sok más könnyet letöröl, szomorúságot mulasztó nemes gondolat indult tette válya áldásos munkára. Az ingyen kenyér intézményét a „Neuschloss régi hívek“ szabaközműves-párholy teremtette meg sok évvel ezelőtt. Azóta megerősödött és mint önálló egyesület, az „Ingenykenyér-egylet“ folytatja munkáját a magyar szabaközművesség és a magyar társadalom egyéb tényezőinek áldozatkészségéből.
 — Máskor csak a téli hónapokban osztunk kenyeret, — mondja az egyesület egyik vezetője, aki a kiosztásnál felügyelt — a háboru kitörésével azonban elterőztük, hogy rögtön megkezdjük az

osztást és folytatjuk a háboru egész tartama alatt. Augusztus tizenötödike óta, immár kerek hét hónapja megy ez így minden nap. Naponként négyszáz egész kenyér kerül kiosztásra. Az itteni helyiségen kívül Kőbányán és Óbudán is van fiók-kiosztónk és mi látjuk el kenyérről az összes hajléktalanok menhelyeit a fővárosban. A liszthiány kellemetlenségeiből a főváros jóvoltából megszabadultunk: minden héten megkapjuk a szükséges lisztmennyiségről szóló utalványt, amelyek hetenként felváltva más malomhoz szólnak. Naponként tíz-tizenöt zsák lisztből készít kenyeret az egyesület pékje. Most természetesen kevert lisztet használunk, de a kenyér kitünő, izletes, mert mindig egy nappal előbb készül a másnapra szolgáló mennyiség.

Megízeltük a kenyeret: ugyanolyan, mint amilyent ma a legjobb péküzletekben, vendéglőkben lehet kapni.

— Csak egy bölkenő van: — folytatja a napos egyesületi tag — mikor augusztusban elkezdük a kenyérsztást, nem számítottunk a lisztdrágulással és az egyre növekvő keresletre. Így most már régen túl vagyunk egy évre megszabott büdzsénk keretein és aggodalmasan nézünk a jövő elé. Ki tudja, kibírja-e anyagi erőnk a háboru megpróbáltatásait?

Erre a kérdésre a közönségnek kell megadni a feleletet. Az „Ingeny kenyér“ nagy és nemes munkájának nem szabad megszűnnie. A magyar társadalomnak, amely teljes megértéssel, igaz önzetlenséggel és messzemenő áldozatkészséggel támogatja a háborus jótékonyági intézményeinket, minden eszközzel lehetővé kell tennie, hogy azok, akik nap-nap után hűségesen megjelennek a Podmaniczky-utca egyszerű üzlethelyisége előtt, hogy azok az apró kis pesti gyerekek, akik anyjuk karján ülve nyújtják apró kezeiket a kopott asztal mögött álló hölgyek felé, ne maradjanak kenyér nélkül egy napra sem.